

Dosarul nr. 2rac-64/23
2-20141101-01-2rac-15032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (S. Cușnir)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Pruteanu, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

Î N C H E I E R E

23 august 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Loteria Națională a Moldovei”, reprezentată de avocatul Roșca Inga,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Medopteh” împotriva Societății pe Acțiuni „Loteria Națională a Moldovei” privind încasarea datoriei formate în baza contractului de locațiune a spațiului nelocativ și a penalității, compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La data de 06 noiembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Societatea cu Răspundere Limitată „Medopteh” (în continuare SRL „Medopteh”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Loteria Națională a Moldovei” (în continuare SA „Loteria Națională a Moldovei”) cu privire la încasarea datoriei formate în baza contractului de locațiune a spațiului nelocativ și a penalității, compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 3-39).

În motivarea acțiunii reclamanta a menționat că la data de 08 mai 2019, între SRL „Medopteh”, în calitate de locator și SA „Loteria Națională a Moldovei”, în calitate de locatar, a fost încheiat contractul de locațiune a spațiului nelocativ cu nr.08052019/2, în temeiul căruia locatorul se obligă să transmită în folosință temporară locatarului spațiul nelocativ, cu suprafața de 255 m. p., executată în variantă albă, cu grup sanitar, cu tavanul casetat armstrong, construcția comercială cu nr. cadastral xxx, amplasată în yyy.

Reclamanta a invocat că potrivit pct.2.1. al contractului, chiria pentru folosirea bunului sus indicat constituie 7 euro pentru metru pătrat, ceea ce înseamnă 1785 euro, inclusiv TVA, pentru o lună calendaristică. Plata chiriei urma a fi făcută în

avans în lei moldovenești la cursul oficial al BNM, la data întocmirii facturii, dar nu mai târziu de data de 10 a lunii curente.

La fel, reclamanta a notat că potrivit pct.2.3. al contractului, costul serviciilor comunale folosite de către locatar nu se include în suma chiriei și se achită de către locatar separat, conform facturilor eliberate de furnizori pe numele locatorului, în baza indicațiilor contoarelor interne instalate separat pentru bunul închiriat.

Reclamanta SRL „Medopteh” a subliniat că contractul a fost încheiat pe un termen de cinci ani, începând cu 08 mai 2019 și până la 08 mai 2024.

Reclamanta a specificat că și-a îndeplinit obligațiile sale asumate prin contract, însă pârâta nu și-a îndeplinit obligațiile asumate, prin ce a încălcat prevederile art.858 din Codul civil. Astfel, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, la data de 17 septembrie 2020, în adresa pârâtei a fost expediată o reclamație prin care a solicitat executarea obligațiilor asumate prin contractul de locațiune, reclamație rămasă fără executare.

Reclamanta a invocat că la data de 22 octombrie 2020, datoria pârâtei conform facturilor fiscale și a actului de verificare a decontărilor constituia 208804,70 lei.

Totodată, conform pct.8.1. din contractul menționat supra, pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor asumate prin prezentul contract, partea vinovată restituie în volum deplin prejudiciul cauzat, penalitățile, dobânzile de întârziere, venitul ratat. Iar, potrivit pct.8.2. din contract, în cazul neachitării în termenul stabilit a plăților indicate în capitol II al prezentului contract, locatarul va achita locatorului o penalitate în mărime de 0,1% din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere.

La data de 01 decembrie 2021, reclamanta a depus cerere de concretizare a acțiunii, solicitând încasarea din contul SA „Loteria Națională a Moldovei” în beneficiul SRL „Medopteh” a sumei de 207801,20 lei cu titlu de datorie, a sumei de 25805,66 de lei cu titlu de penalitate, și a taxei de stat în sumă de 7062 lei (f.d.117-118).

Prin hotărârea din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Medopteh” împotriva SA „Loteria Națională a Moldovei” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la SA „Loteria Națională a Moldovei” în beneficiul SRL „Medopteh” datoria în sumă de 207801,20 lei, formată în perioada 10 aprilie 2020-31 octombrie 2020, în baza contractului de locațiune a spațiului nelocativ nr. 08052019/2 din 08 mai 2019, și cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 6264,14 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 138, 148-152).

La 11 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, SRL „Medopteh”, reprezentată de avocatul Ocerednaia Larisa a declarat apel împotriva hotărârii din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 143-147).

La 13 ianuarie 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, SA „Loteria Națională a Moldovei”, reprezentată de avocatul Roșca Inga, a declarat apel împotriva hotărârii din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 142).

Prin încheierea din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea depusă de apelanta SA „Loteria Națională a Moldovei”, reprezentată de

avocatul Roșca Inga, de retragere a cererii de apel. S-a încetat procedura de apel în prezenta cauză în privința apelului declarat de SA „Loteria Națională a Moldovei”.

Prin decizia din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel depusă de SRL „Medopteh” și s-a casat parțial hotărârea din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și în această parte s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a încasat de la SA „Loteria Națională a Moldovei” în beneficiul SRL „Medopteh” penalitatea de întârziere pentru perioada 10 aprilie 2020 - 31 octombrie 2020 în sumă de 25805,66, taxa de stat proporțional pretențiilor admise din acțiune în sumă de 797,86 lei, pentru instanța în fond și 580,63 lei pentru instanța de apel. În rest, hotărârea din 13 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a menținut fără modificări (f.d. 178-188).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că concluzia instanței de fond este una neîntemeiată în partea contestată, fără elucidarea pe deplin circumstanțele cauzei, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

Totodată, instanța de apel a subliniat că verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, astfel încât urmează să se pronunțe doar asupra pretenției de încasare a penalității de întârziere în mărime de 25805,66 lei.

Instanța de apel a reținut că aplicarea clauzei penale presupune doar neexecutarea unei obligații principale din partea debitorului, iar existența cât și întinderea prejudiciului nu necesită a fi dovedite, creditorul urmând să dovedească numai existența obligației contractuale și faptul că aceasta nu a fost executată. În acest context, contrar aserțiunilor instanței de fond, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată cerința cu privire la încasarea penalității în sumă de 25805,66 lei, în condițiile în care debitorul s-a aflat în întârziere de plată.

Respectiv, dat fiind că SA „Loteria Națională a Moldovei” avea obligația să achite plata pentru chirie și serviciile comunale în termenul convenit de contractul de locațiune a încăperii nelocative din 08 mai 2019, dar nu și-a executat obligațiile de plată în termenul stabilit, formând față de SRL „Medopteh” o datorie în sumă de 207801,20 lei, în speță, există obligația debitorului de a despăgubi creditorul pentru prejudiciul cauzat în cazul neexecutării corespunzătoare a unei obligații ce-i revine potrivit contractului.

Instanța de apel a stabilit că SRL „Medopteh” este îndreptățită de a cere aplicarea dispozițiilor art.947 din Codul civil, motiv pentru care hotărârea instanței de fond în partea contestată este susceptibilă de a fi casată, or instanța de fond nu a justificat corectitudinea aplicării în speță a dispozițiilor art. 947 din Codul civil, situație ce determină necesitatea admiterii acestei pretenții, cu încasarea de la SA „Loteria Națională a Moldovei” a penalității de întârziere în sumă de 25 805,66 lei.

La fel, instanța de apel a catalogat ca fiind neîntemeiat argumentul instanței de fond precum că SA „Loteria Națională a Moldovei” nu este obligată să achite penalitate de întârziere, în condițiile în care la caz nu sunt aplicabile prevederile art.934 alin. (1) din Codul civil, or neexecutarea la caz nu este una justificată, care s-o degreveză de achitarea acesteia, în plus nu s-a solicitat nici reducerea acesteia.

În acest sens, instanța de apel a reținut că potrivit Hotărârii Parlamentului nr.55 din 17 martie 2020, a fost decretată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii

Moldova în legătură cu starea epidemiologică de infectare cu Covid 19 până la data de 15 mai 2020 inclusiv. Totuși, conform Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale nr.2 din 20 martie 2020 Ministererele, Cancelaria de Stat, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență vor organiza, cu începere de la 23 martie 2020, desfășurarea activității în regim special de lucru, de la 7:30 până la 16:00 și pauza de masă de la 12.00 până la 12:30, astfel că SA „Loteria Națională a Moldovei” - societate comercială cu capital integral public în temeiul acesteia organiza cu începere de la 23 martie 2020, desfășurarea activității în regim special de lucru.

Instanța de apel a subliniat că, starea de urgență s-a încheiat la data de 15 mai 2020, iar penalitatea a fost calculată la data de 01 noiembrie 2020, pentru perioada – 10 aprilie 2020-31 octombrie 2020. Așadar, în cazul apariției circumstanțelor de forță majoră, partea care nu-și poate îndeplini, din aceste considerente, obligațiile contractuale, este obligată într-un termen convenit de părți din momentul apariției acestora să notifice partea contractantă.

Cu referire la cheltuielile de judecată, fiind o cerință subsecventă celei principale, instanța de apel a indicat că acestea urmează soarta cerinței de bază, urmând a fi admisă cu încasarea de la SA „Loteria Națională a Moldovei” în beneficiul SRL „Medopteh” a taxei de stat în sumă de 797,86 lei pentru instanța în fond și 580,63 lei pentru instanța de apel.

La 06 februarie 2023, SA „Loteria Națională a Moldovei”, reprezentată de avocatul Roșca Inga, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului și casarea integrală a deciziei instanței de apel (f.d. 191-196).

În motivarea recursului, recurenta a menționat că în temeiul contractului de locațiune a primit cu titlu de oneros în locațiune încăperea nelocativă, în incinta imobilului amplasat în mun. Bălți str. Ștefan cel Mare 6/1, în vederea prestării serviciilor de agrement și a desfășurării jocurilor de noroc.

Recurenta a invocat că nu a îndeplinit în termen obligațiile de plată asumate în temeiul contractului de locațiune din motivul impedimentului justificator apărut în perioada pandemică declarată drept stare de urgență care se confirmă prin actul legislativ emis în acest sens și justifică neexecutarea obligației din partea debitorului.

Recurenta a notat că prin scrisoarea nr. 178 din 17 martie 2020, SRL „Medopteh” a fost informată despre sistarea activității în legătură cu circumstanțele excepționale și a solicitat suspendarea plății pentru locațiune începând cu 17 martie 2020.

Recurenta SA „Loteria Națională a Moldovei” a subliniat că locațiunea imobilului a fost posibilă doar începând cu data de 01 iulie 2020, ca urmare a înlăturării impedimentelor existente.

La fel, a specificat că la data de 27 noiembrie 2020 de către Camera de Comerț și Industrie, ca urmare a cererii înaintate de recurentă, a fost confirmat faptul că au intervenit condițiile reglementate de prevederile punctului 7.2. ale contractului de locațiune. Avizul de atestare a impedimentului justificator de neexecutare a obligației a calificat ca impediment justificător apariția situației epidemiologice pe teritoriul Republicii Moldova și emiterea actelor administrative de către Parlament, Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică, ca având un caracter excepțional, imprevizibil, în afara controlului părților, fiind executorii pentru

autoritățile publice locale și centrale, pentru persoanele fizice și juridice, indiferent de domeniul de activitate și forma juridică de organizare.

Recurenta a indicat că la judecarea cauzei în ordine de apel instanța a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea, precum și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Recurenta a notat că prevederile art. 934 alin. (1) Cod civil și ale art. 947 alin. (5) Cod civil, urmau a fi aplicate speței consecvent.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 04 octombrie 2022.

La 09 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, în adresa recurenteii și a reprezentantului acesteia, avocatul Roșca Inga, a fost expediată copia deciziei motivate (f.d. 189).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de SA „Loteria Națională a Moldovei”, reprezentată de avocatul Roșca Inga, la 06 ianuarie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 21 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa SRL „Medopteh” copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și copia avizului de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d. 201-202).

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenței cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de SA „Loteria Națională a Moldovei”, reprezentată de avocatul Roșca Inga, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Loteria Națională a Moldovei”, reprezentată de avocatul Roșca Inga.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc